

**ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА ЗА
ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩНСКИЯ ПЛАН
ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ХАСКОВО
2014 – 2020**

Основания за изготвяне на последваща оценка

Последващата оценка на Общинския план за развитие на община Хасково е изготвена във връзка с разпоредбата на чл. 34, ал. 1 от Закона за регионалното развитие [ЗРР (23.02.2016)] и включва:

- оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите за периода 2014 – 2020 г.;
- оценка на общото въздействие;
- оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси за периода 2014 – 2020 г.;
- изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие и за разработване на документи за следващия планов период след 2014 г.

Източници на информация

- **Статистически данни от НСИ** като официален орган на статистиката в България;
- **Статистически данни от ЕВРОСТАТ** като официален орган на статистиката на ниво Европейския съюз;
- Като изходна информация са използвани данни от **годишните доклади за наблюдение на изпълнението на ОПР Хасково** за периода 2014-2020 г.;
- Изпълнение на **Капиталовите програми** на Община Хасково за периода 2015-2020 г.;
- Данни от **ИСУН**;
- Данни от **финансиращи фондове и организации**.
- Използвани са **последните актуални данни за основните индикатори** на общинско, национално и регионално ниво – в общия случай към края на 2019 г. и в отделни случаи за 2020 г.

Изпълнение и актуалност на препоръките от предишни оценки

- **Планът за развитие на Община Хасково** за периода 2014 – 2020 г. е приет с Решение на Общински съвет – Хасково.
- **Не е извършвана предварителна (ex-ante) оценка** на проекта на ОПР на Община Хасково 2014 – 2020 г.
- **Изготвена е Междинна оценка на изпълнението** на Общинския план за развитие на Община Хасково 2014 – 2020 г.

Ограничения на последващата оценка

- Все още незавършил период на договаряне и изпълнение на проекти в рамките на плановия период;
- Непрецизирана система от индикатори за наблюдение и оценка на плана, вкл. отсъствие на целеви стойности;
- Затруднения в осигуряването на систематизирана информация и начина на отчитане приноса към регионалното развитие поради установени пропуски в дизайна на етапа на разработване на ОПР 2014-2020 г.
- Наличие на годишни доклади за наблюдение на ОПР за 2016, 2019, 2020 г.

Визия и стратегически цели на ОПР на Община Хасково 2014-2020 г.

Визия

ХАСКОВО 2020 - съвременна европейска община, предлагаща висок жизнен стандарт и сигурност на своите граждани.

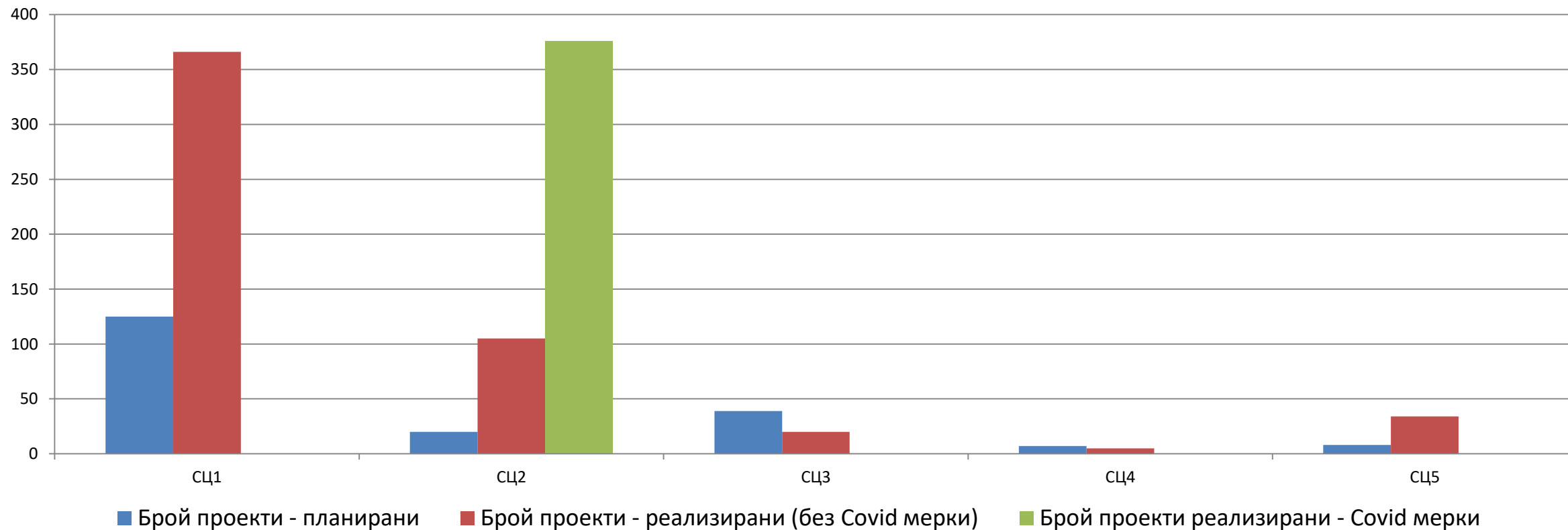
- **Стратегическа цел 1:** Повишаване на привлекателността и конкурентоспособността на община Хасково чрез обновяване и разширяване на общинската инфраструктура ...
- **Стратегическа цел 2:** Подпомагане и повишаване на конкурентоспособността на предприятията
- **Стратегическа цел 3:** Подобряване качеството на живот на хората в община Хасково ...
- **Стратегическа цел 4:** Компетентна и ефективна администрация
- **Стратегическа цел 5:** Териториално сътрудничество – инструмент за интегрирано развитие ...

Постигнати резултати от изпълнението на ОПР на община Хасково 2014-2020

- Резултатите от изпълнението на ОПР по физически и финансови индикатори са оценени въз основа на **последни налични данни за брой проекти**, отнесени към съответната специфична цел и **съответните финансови ресурси**, привлечени за изпълнението на плана.
- **Финансовите ресурси са оценени към края на 2020 г.** за финанси от централния бюджет, национални програми, общински бюджет и към 23 ноември 2021 г. за финанси от фондовете на ЕС по данни, налични в ИСУН 2020.

Постигнати резултати от изпълнението на ОПР на община Хасково 2014-2020

Планирани и реализирани проекти по стратегическите цели на ОПР на община Хасково за периода 2014-2020 г, бр.

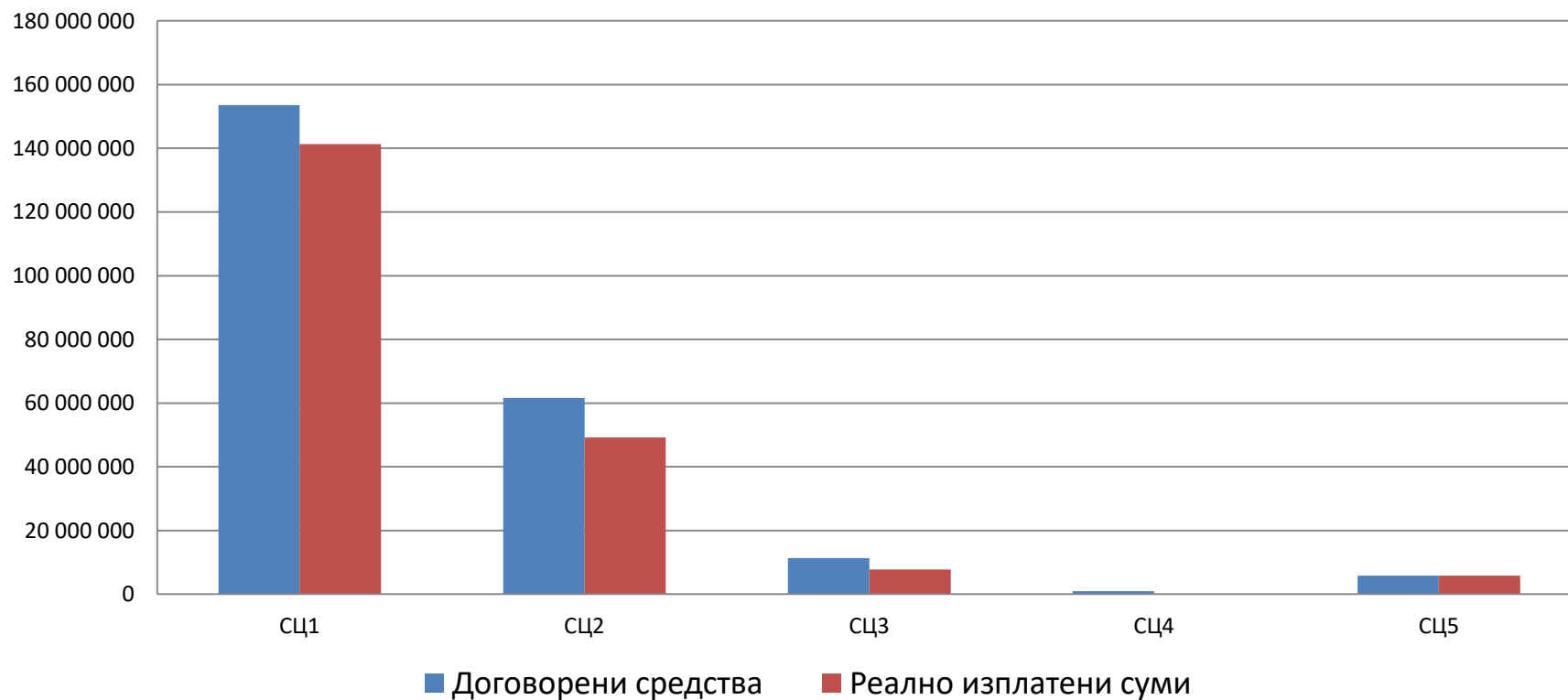

Постигнати резултати от изпълнението на ОПР на община Хасково 2014-2020, проекти

- Изпълнението на проекти през периода се фокусира в рамките на разширяване на общинската инфраструктура и подкрепа на бизнеса;
- Проектите в областта на инфраструктурата за образование, здравеопазване и социални услуги, култура са основния обем, изпълнявани в рамките на СЦ 1;
- За постигането на СЦ 1 допринасят и по-малкия брой, но значими проекти за развитие на техническата инфраструктура в общината – пътна и ВиК инфраструктура;
- В рамките на СЦ 2, в съответствие с планираните приоритети и мерки , са изпълнени брой проекти свързани в подкрепа за МСП, значително надвишаващи планираното;
- В допълнение, с оглед компенсирането на икономическите последствия от кризата с Covid-19, по ОПИК (СЦ 2) са финансирани и изпълнени брой проекти, равностоеен на проектите, финансирани по всички останали цели общо.

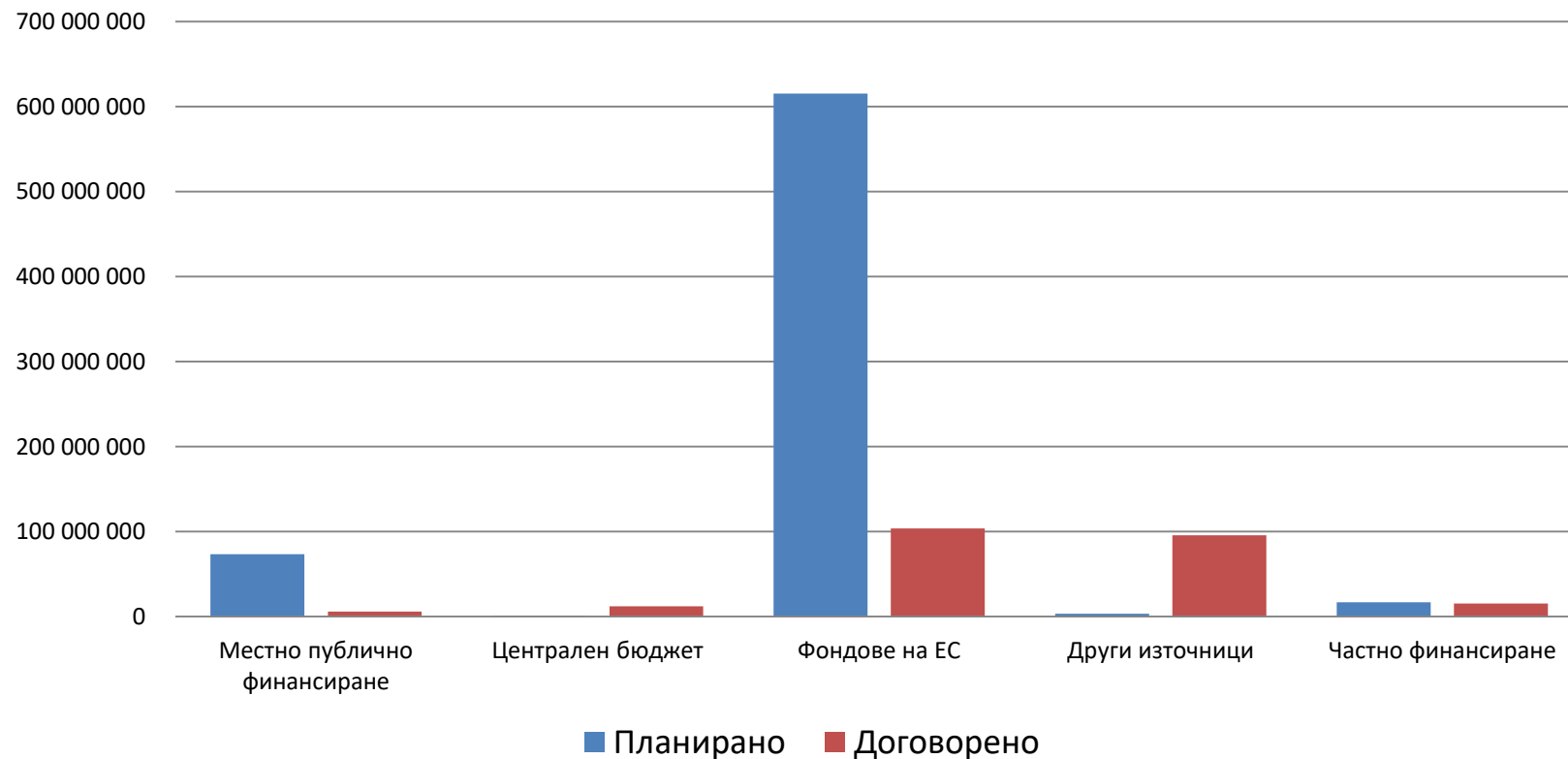
Постигнати резултати от изпълнението на ОПР на община Хасково 2014-2020, ресурс

Разпределение на договорените и реално изплатени средства по стратегически цели на ОПР на община Хасково, [лв.]

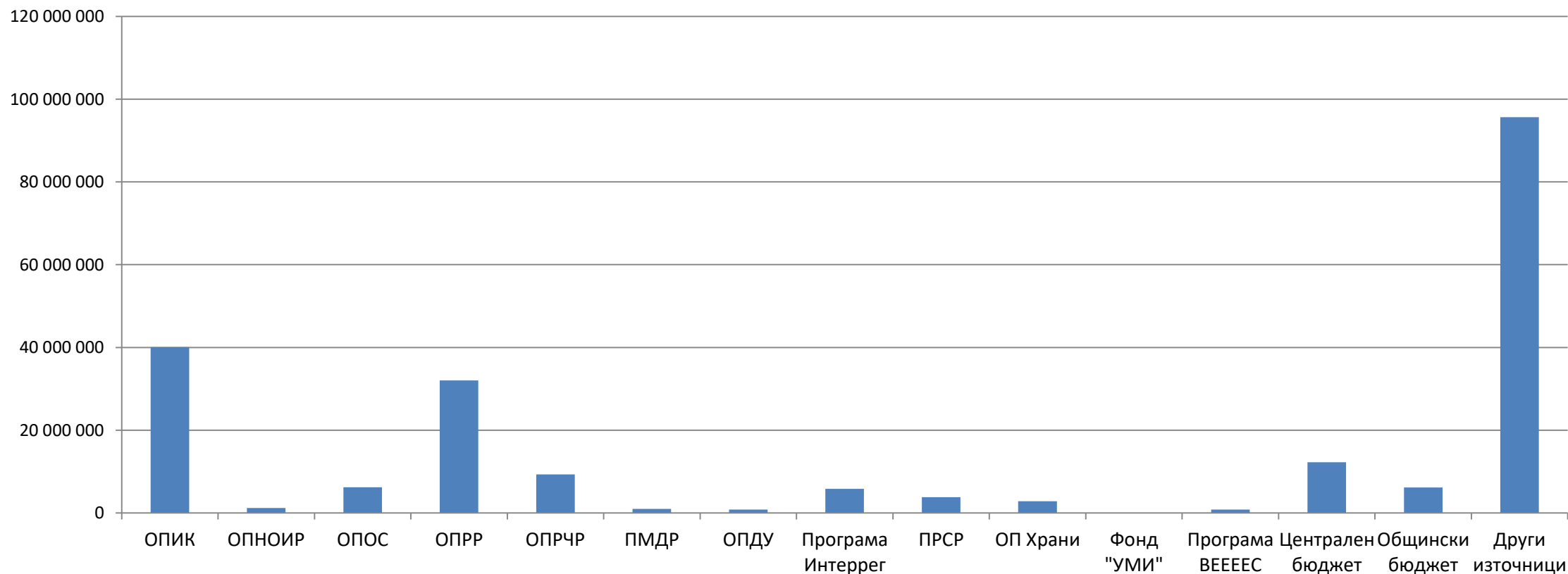
Постигнати резултати от изпълнението на ОПР на община Хасково 2014-2020, ресурс

Планирани и привлечени средства по източници, [лв.]

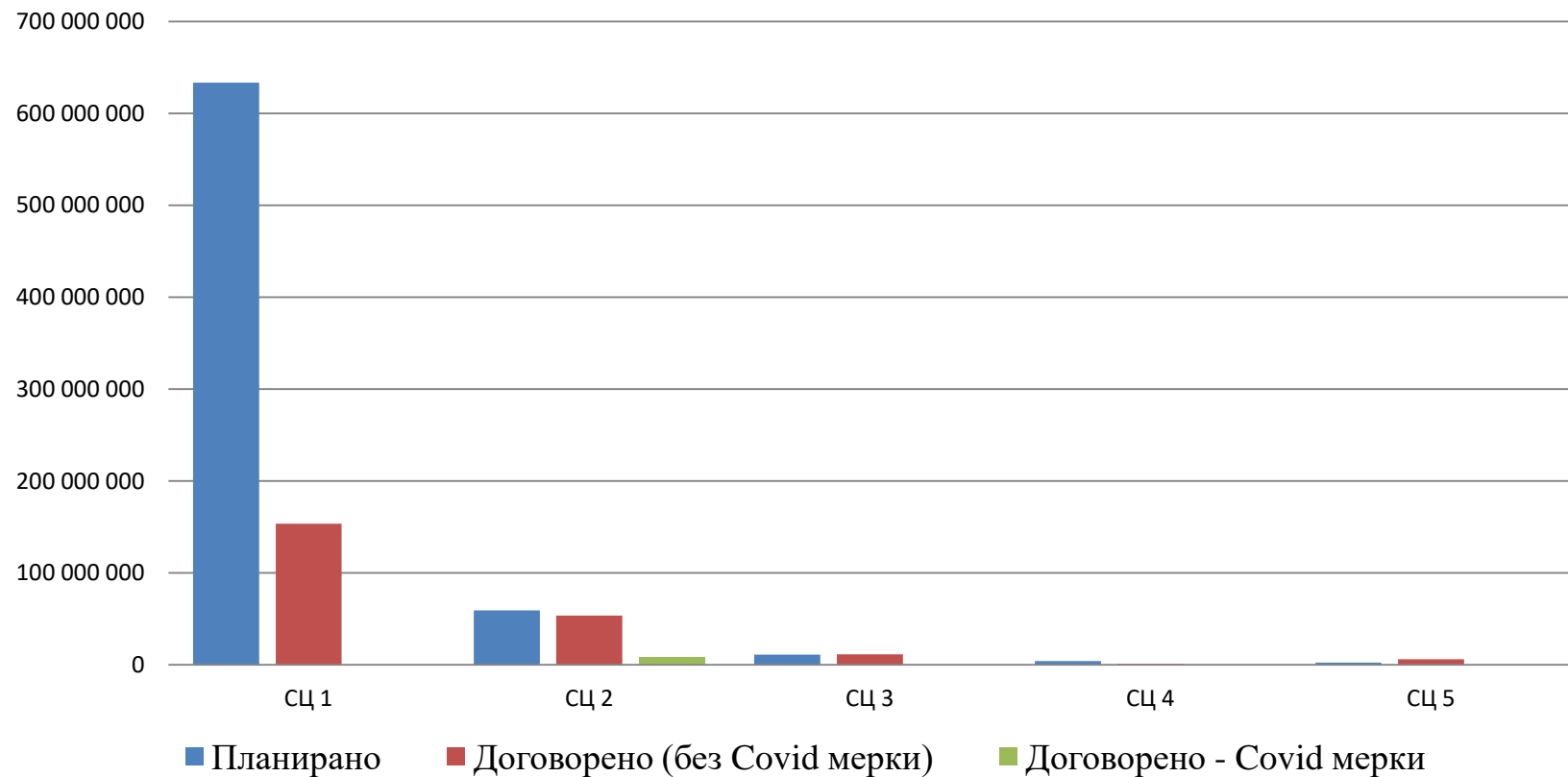
Постигнати резултати от изпълнението на ОПР на община Хасково 2014-2020, ресурс

Финансов принос по източници за постигане приоритетите на ОПР на община Хасково [договорени средства, лв.]

Постигнати резултати от изпълнението на ОПР на община Хасково 2014-2020, ресурс

Планирани и привлечени средства по стратегически цели на ОПР, [лв.]

Мнението на гражданите за развитето на община Хасково за периода 2014-2020

- Малко над 11% от анкетираните граждани определят икономическото състояние на общината към момента като положително или задоволително; за почти 36% развитието е незадоволително, а други 49% го определят като лошо или изключително лошо;
- Това мнение съответства и на дадената оценка на промяната в местната икономика спрямо 2014 г.: за 58% развитието е негативно и силно влошено, а за 22,7% е без промяна;
- Сред проблемите, които са преодолени след 2014 г. на първо място е посочен този с изселването на младите хора (33,5%), следван от подобряване качеството на ВиК инфраструктурата (20,8%). В същото време 20,5% от анкетираните посочват, че нито един важен проблем на общината не е намерил разрешение през периода след 2014 г.

Мнението на гражданите за развитето на община Хасково за периода 2014-2020

Като основни фактори за развитие, които общината е използвала в периода след 2014 г. се разпознават географското положение; привличането на инвеститори и подобряването на туристическия продукт, следвани от подобряване на техническата инфраструктура и повишаване капацитета на местната власт

Като основни приоритети за развитие в периода 2021-2027 г. са посочени:

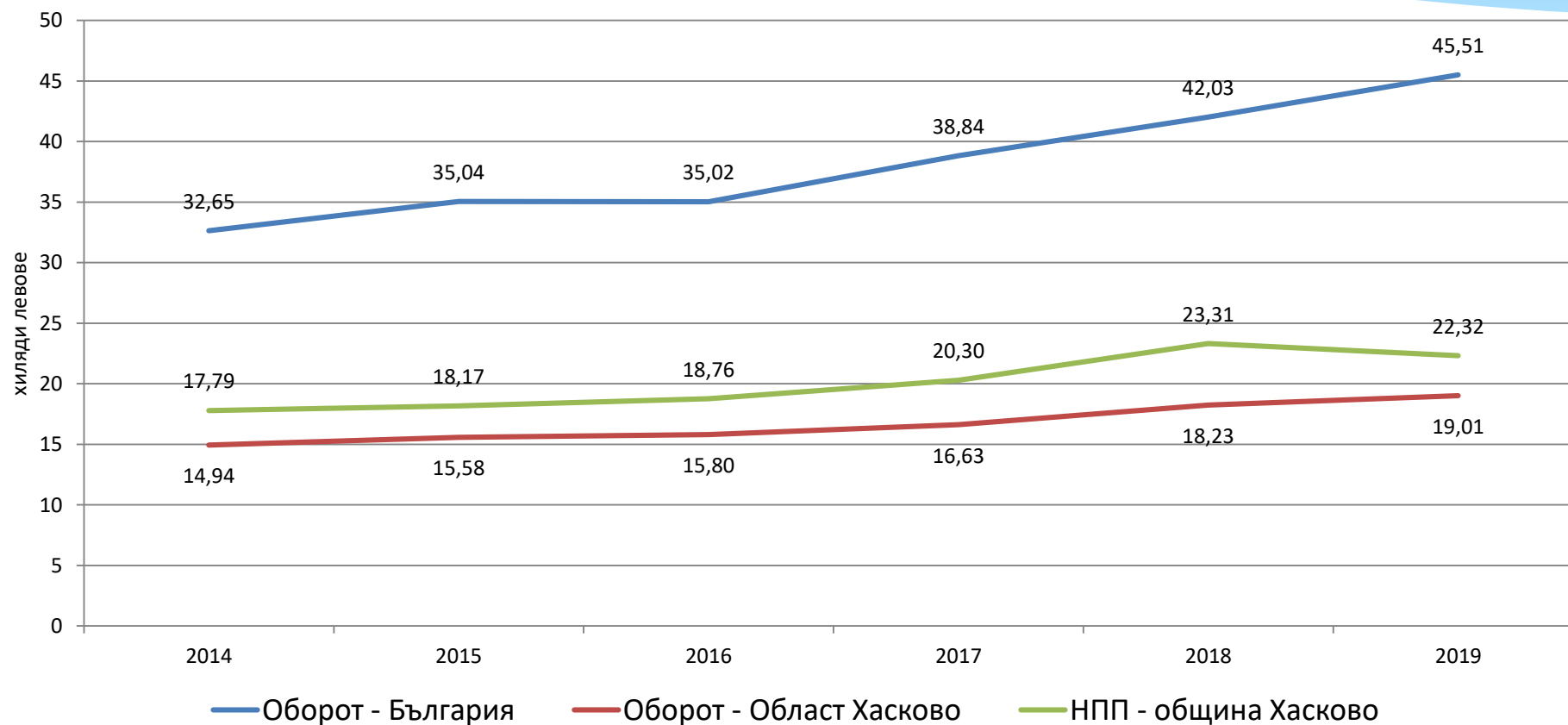
- Развитие на ВиК инфраструктурата – 66,9%
- Подобряване на здравеопазването и социалните услуги – 53,2%
- Повишаване конкурентоспособността на МСП чрез достъп до нови технологии и нови пазар – 38,7%
- Развитие на туризма в региона – 29%
- Подкрепа за образованието на всички нива и обучение през целия живот – 29,7%
- По-добър достъп до качествени електронни услуги и електронно управление – 27,9%

Оценка на устойчивостта на постигнатите резултати от изпълнението на ОПР 2014-2020 г

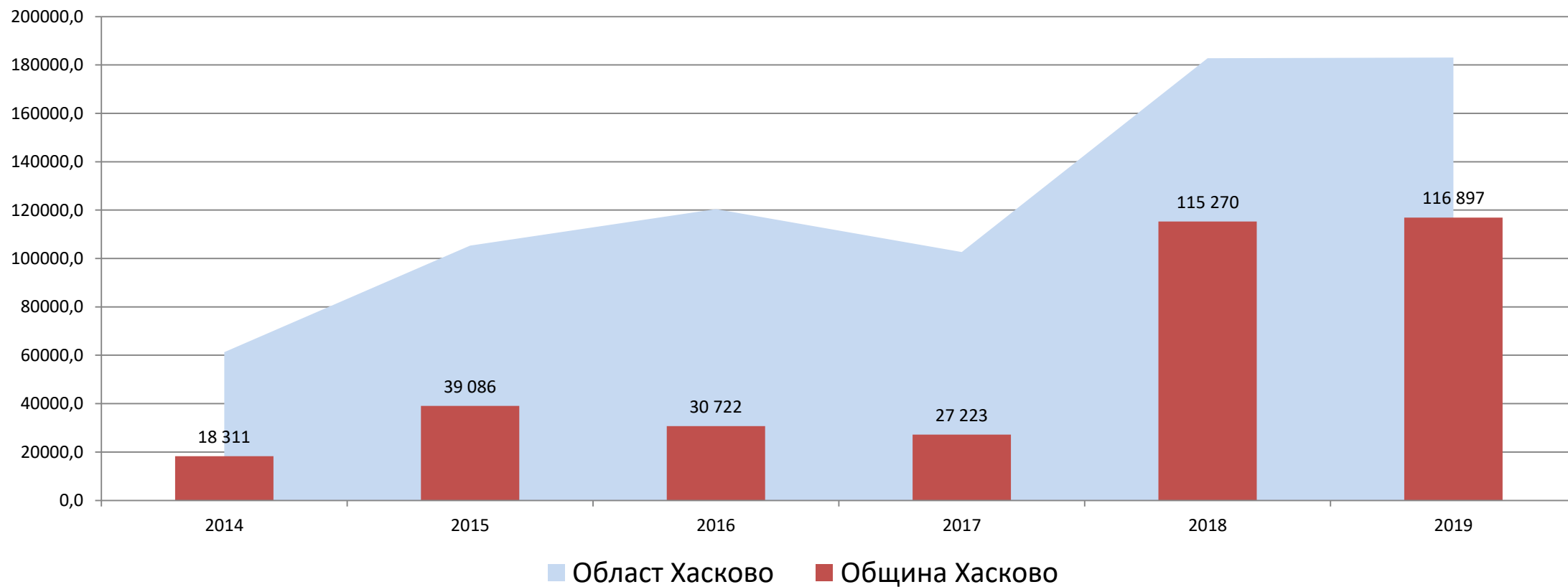
Оценка на тенденциите по ключови показатели:

- Брой население – **намаление** с 6,6 % за периода, устойчива тенденция в унисон с тази на областно и национално ниво
- НПП на човек от населението – **нарастват** с над 25% към 2019 г., с пикова стойност през 2018 г.
- Чужди инвестиции – **ръст над 6 пъти** в периода 2014 - 2019 г. с изразен пик през 2018-2019 г.
- Средногодишна безработица – **намаление** над 2 пъти, с по-ниски стойности от тази на областно и национално ниво
- Средногодишна заплата – с близо 30% **по-ниска от средната за страната**, като тази тенденция е валидна за целия период
- Качество на ВиК услуги – сравнително **висок дял на население с канализация**, загуби на вода без съществени изменения, **криза в качеството** на питейната вода, разрешена в краткосрочен план
- Управление на отпадъци – цялостно сметосъбиране, **положителни тенденции** по управление на отпадъците
- Туризм – **отсъствие на динамика** в броя нощувки, реализирани в общината, но нарастване на приходите; намаление на брой нощувки в края на периода (без отчитане на 2020 г.)

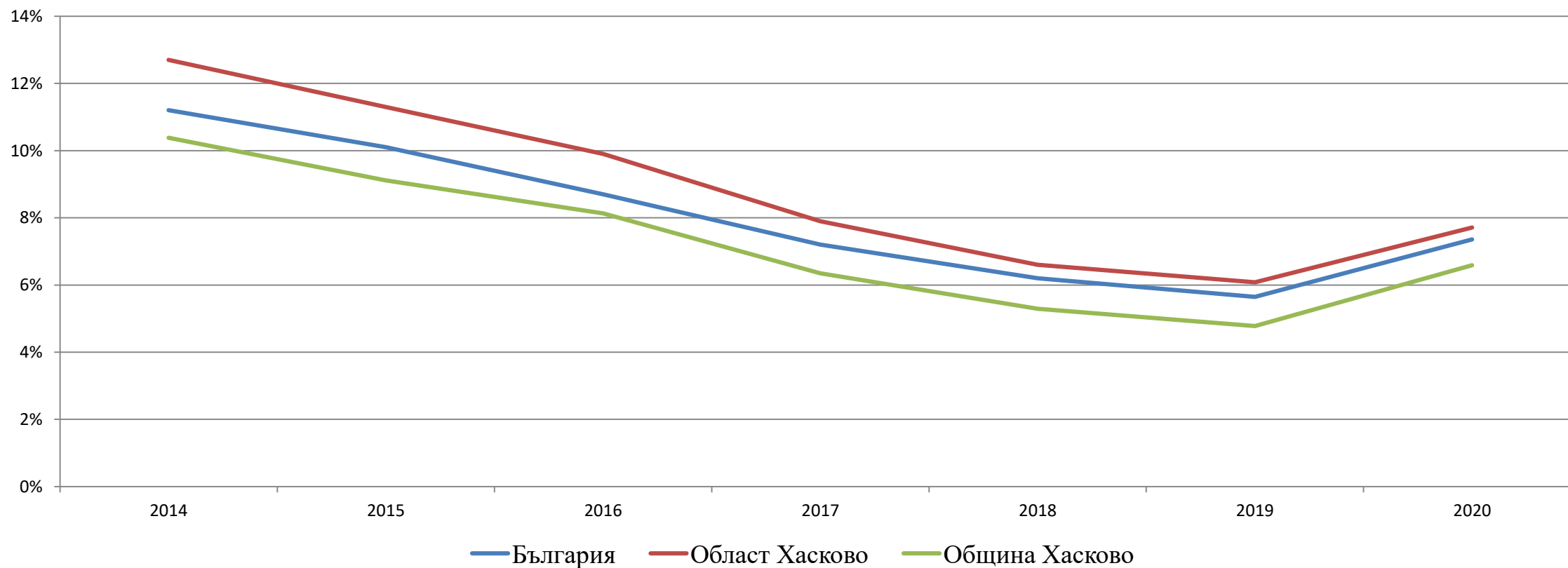
Нетни приходи от продажби на човек от населението (хил. лв.)

Чуждестранни преки инвестиции (хил. евро)

Средногодишно равнище на безработица (%), АЗ

Оценка на общото въздействие от изпълнението на ОПР на община Хасково за периода 2014-2020 г.

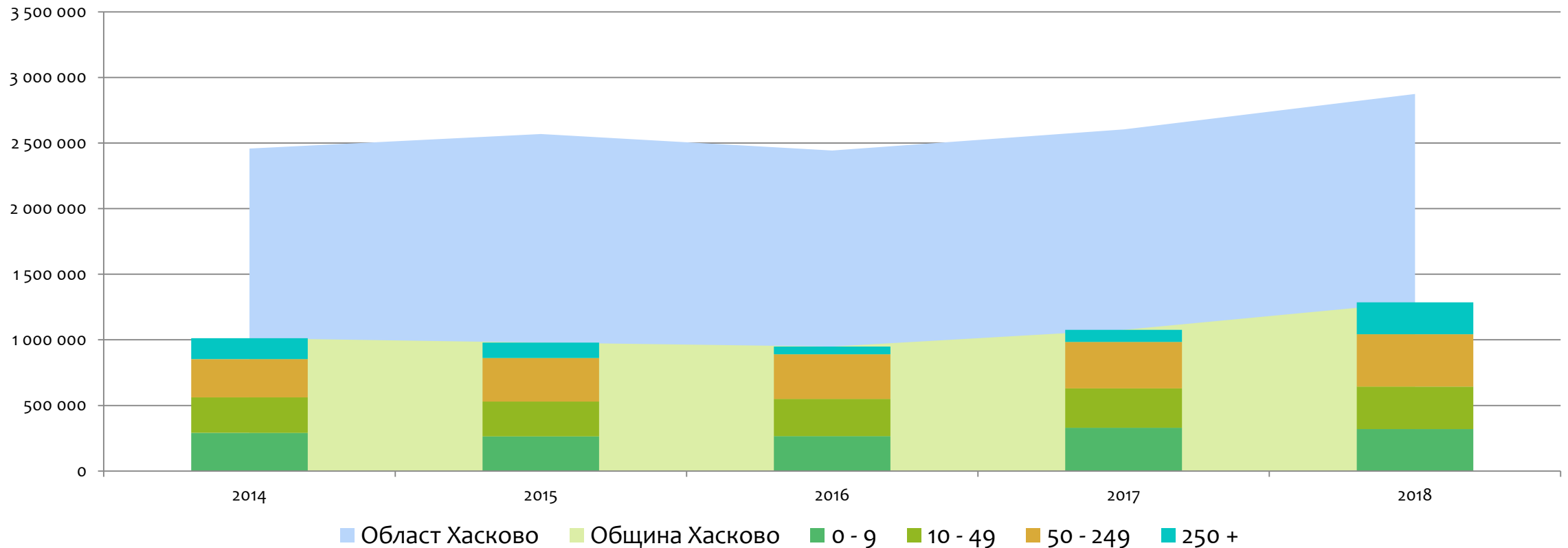
Оценката е направена чрез проследяване тенденциите в развитието на ключови показатели в основните сектори на социалноикономическото развитие на общината:

- **Икономика** - произведената продукция; дълготрайни материални активи, развитие на малките и средни предприятия;
- **Пазар на труда** – обща безработица, младежка безработица;
- **Инфраструктура** - състояние на пътища, ВиК системи;
- **Социален сектор** – социални дейности, здравеопазване, образование.

Оценка на общото въздействие - икономика

- **Произведената продукция (хил. лв.) нараства с близо 27% в периода 2014-2019 г.**
- **Нетните приходи от продажби в икономиката на областта към 2019 г. се осигуряват в най-голяма степен от сектора на услугите - 37.3%, „Преработваща промишленост” - 28.0%, и сектор „Транспорт, складиране и пощи” – 8.1%. Предвид водещото място на общинската икономика тази тенденция в голяма степен е в сила и за нея;**
- **Инвестициите в ДМА са нараснали с над 21% (2014-2019), което е по-малко, но сходно с изменението на национално ниво (28%);**
- **Произведената продукция в средните предприятия нараства чувствително през 2018 г. – 36,7% спрямо 2014 г., като сходна е тенденцията и при големите предприятия в общината (52,2% спрямо 2014).**

Произведена продукция според размера на предприятията в община Хасково за периода 2014-2018 г. [хил. лв.]

Оценка на общото въздействие - пазар на труда

- **Обща безработица се откроява с намаление с 57,6%** на безработните за периода 2013-2019 г. и продължаване на устойчивата тенденция за задържане на безработица по-ниска от средната за страната;
- **Намаление с 90%** на **продължително безработните лица** за периода 2013-2019 г.
- **Значително намаление на младежка безработица** – със 72% на младежи до 29 г. и с 82% на младежи до 24 г.;
- **Нарастване на средната годишна заплата с над 35%** (2016.2019) при запазване на трайно по-ниски нива – с 30%, от средно за страната.

** данните за 2020 г. не са разглеждани при оценка на тенденциите предвид кризисното влияние на пандемията с Covid-19 върху пазара на труда*

Оценка на общото въздействие - инфраструктура

- **Инвестициите в техническа инфраструктура са ограничени до рехабилитация на пътна и ВиК инфраструктура;**
- **Преодолян в краткосрочен план е кризисен проблем с качеството на питейната вода;**
- **Остава необходимостта от продължаващо инвестиране в подобряването на пътната и ВиК инфраструктурата;**
- **Инвестирани са близо 100 млн. лева в подобряване на енергийната ефективност на жилищния фонд в общината (над 93 млн. лв.), в образователни и административни сгради; Това оказва силно въздействие върху качеството на обитаване.**

Оценка на общото въздействие - социален сектор

- Инвестиции са насочени в социална инфраструктура и развитие на социална инфраструктура, както и в областта на образователната инфраструктура;
- Остават предизвикателствата пред развитие на административния капацитет и въвеждане на електронно обслужване.

Оценка на ефективността на изпълнение на ОПР на община Хасково 2014-2020 – чрез обобщени показатели за постигане на стратегическите цели

Индикатор	Постигната ефективност	Растеж на изменението в общината по ключови индикатори спрямо изменението на средното за страната, по скала	Достигнато ниво по ключови индикатори в края на периода спрямо средното за страната, по скала
Стратегическа цел 1: Повишаване на привлекателността и конкурентоспособността на община Хасково чрез обновяване и разширяване на общинската инфраструктура ...	Значителна	4 ↗ напредък над средното	4 ↗ напредък съответно на средното за страната
Стратегическа цел 2: Подпомагане и повишаване на конкурентоспособността на предприятията	Задоволителна	3 → напредък	2 ↑ напредък под средното за страната
Стратегическа цел 3: Подобряване качеството на живот на хората в община Хасково ...	Значителна	3 → напредък	3 → напредък съответно на средното за страната
Стратегическа цел 4: Компетентна и ефективна администрация...	Задоволителна	-	-
Стратегическа цел 5: Териториално сътрудничество...	Задоволителна	-	-

Обобщение на оценката на постигнатите резултати от изпълнението на ОПР на община Хасково 2014-2020

- **Общият размер на договорените средства** за изпълнението на ОПР 2014-2020 г. към края на ноември 2021 г. са 233,3 млн. лв., от които 204,2 млн. лв. изплатени;
- **Най-голям финансов ресурс** за изпълнение на целите на ОПР е привлечен от:
 - Националната програма за енергийна ефективност – над 93 млн. лв. за ЕЕ на жилищни сгради;
 - ОП Регионално развитие – над 31,9 млн. лв. за обновяване на училища и детски градини, междублокови пространства, социални жилища, енергийна ефективност на публични и жилищни сгради;
 - ОП Конкурентоспособност – над 31,8 млн. лв. за технологично обновяване, иновации и енергийна ефективност на МСП и 8,3 млн. лв. за подпомагане за справяне с кризата с Covid-19.
- **Над 100%** е изпълнена Инвестиционната програма за реализация на **ИПГВР** на гр. Хасково, финансирана от ОПРР, като **са финансирани всички първоначално определени за приоритетни проекти** ;
- Приносът на местния бюджет в привлечения ресурс е 3%, а на централния бюджет –6%.

Обобщение на оценката на постигнатите резултати от изпълнението на ОПР на община Хасково 2014-2020

- За планирането на финансовите ресурси в ОПР 2014-2020 е използван силно амбициозен подход;
- Въпреки това, постигнатият резултат може да се определи като много добър, предвид че са използвани всички достъпни за периода ресурси:
 - над 100% от планираните средства по ОПРР за градско възстановяване и развитие;
 - много значим ресурс от Националната програма за енергийна ефективност (финансирани представители на 100 Сдружения на собствениците, обитаващи 92 сгради);
 - осигурен ресурс от централния бюджет за преодоляване на възникналата криза във ВиК сектора.

Обобщение на оценката на постигнатите резултати от изпълнението на ОПР на община Хасково 2014-2020

- Изпълнени над 247 проекта на стойност над 38,4 млн. лв. в образователна, здравна, социална, културна и спортна инфраструктура;
- Изпълнени над 119 проекта на стойност над 102,9 млн. лв. за подобряване на техническата инфраструктура на територията на община Хасково
- Изпълнени над 465 проекта на стойност над 46,5 млн. лв. за повишаване на конкурентоспособността на МСП
- Изпълнени над 16 проекта на стойност над 2,7 млн. лв. за развитието на модерни и иновативни услуги, които да допринесат за повишаване на конкурентоспособността на предприятията в общината
- Изпълнени над 18 проекта на стойност над 6,9 млн. лв. за повишаване на ефикасността на здравните и социалните услуги

Обобщение на оценката на постигнатите резултати от изпълнението на ОПР на община Хасково 2014-2020

- Изпълнен проект на стойност над **488 хил. лв.** за подобряване качеството на **образованието и обучението**
- Изпълнен проект на стойност над **342 хил. лв.** за насърчаване на **социалната икономика**, развитие на култура и туризъм
- Изпълнени над 5 проекта на стойност над **129 хил лв.** за повишаване на **административния капацитет** на администрацията
- Изпълнени над 34 проекта на стойност над **5,8 млн. лв.** за насърчаване на **трансгранично сътрудничество**

Обобщение на оценката на постигнатите резултати от изпълнението на ОПР на община Хасково 2014-2020

- Тенденциите в основните икономически показатели остават **положителни**;
- Въпреки ниската безработица, оставащото с близо 1/3 **по-ниско от средната за страната заплащане** е фактор, за чието преодоляване на необходими допълнителни усилия в подкрепа на икономиката;
- В **максимално възможен обем** са инвестирани средства в образователната, здравната и социалната инфраструктура;
- Осъществено е **кризисно разрешаване** на възникналия проблем с качеството на питейната вода;
- Трансграничните партньорски взаимоотношения **работят активно** за използване на потенциала на общината;
- **Осъществените мерки допринасят за запазване качеството на живот в общината, но са необходими допълнителни усилия за постигане на визията за развитие на общината.**

Препоръки за програмния период 2021-2027 г.

- **Необходимост от продължаващо обновяване на ВиК инфраструктурата и осигуряване на качествена питейна вода за населението;**
- **Рехабилитация и развитие на пътната инфраструктура;**
- **Използване на възможностите на очакваните промени в производствената структура на близко разположения въглищен район Стара Загора – Раднево – Гълъбово – дефинирани на възможни интегрирани инвестиции и планиране на мерки за насърчаване на зелената икономика;**
- **Продължаващо подобряване на ЕЕ в публичния и производствения сектор;**
- **Оползотворяване на възможностите за развитие на съвместни интегрирани икономически зони - с община Димитровград;**
- **Оползотворяване на близостта и добрата транспортна свързаност с развиващия се икономически център Пловдив – насърчаване на производствените вериги, трудовата мобилност и споделянето на подготвени кадри в съответствие с нуждите на регионалната икономика.**